

اختصار

۱۲۹۲

مطبعه اداره خانه ارخان والده دروازه
مقصود است

مکتوبی که برای درج کازت با اداره داده
شده و مطبع نشود و تا پیش از آنکه چاپ شده

مکتوبی که اجرت پست آن داده شده
است از جانب اداره قبول نخواهد شد

پست سالیانه شش مجیدیه سفید
شش ماه چهار مجیدیه سفید
یک نسخه ۴۰ پاره رایج است
اجرت پست سالیانه در دانه سه و برای
خارج شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه
مطبع و نشر خواهد شد

این کازت از ادوات کون و از سیاست و پدیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومی سخن خواهد گفت سرکاره مواد مفیده و عامه بجا تا قبل و مطبع خواهد شد
از اهلانی که در ضمن ادوات نوشته شود به سطره خودش و از اعلانات عادی به سطره خودش خواهد شد

تربیت دختران

در خصوص تعلیم اطفال اجالی گفته شد . این
یکی را نیز تصور توانیم کرد که حقیقه تربیت و تعلیم
بچه ها و اولاد برای ما از همه کاری مقدمتر و لازمت
است . اگر انسان یک طفل را اول روز زایدن
تا وقتی که بزرگ شده و بحال پیری میرسد ساعت بساعت
و دقیقه دقیقه ملاحظه کند کارهای غریب و حکمت های
بزرگ خداوندی را در این خلقت انسانی مشاهده
خواهد کرد .

طبیعت انسانی خاصه در آن حال طفولیت چنان
لطیف و چنان نازک است . که بابت تصرف متاثر
شود . اینست که ما عارا مأمور فرموده اند
که دایه ها و مربیه ها که برای اطفال خودمان
ار می دهیم از طائفه نجیبه و با عفت بوده اعراف
و اخلاق نیک را دارا باشند .

و اعراض است اگر دایه و مربیه از طائفه مذکور بوده
با نگونه صفات خوب متصف باشد طفل نیز که
سره بدست تربیت او است بهمان طورها تربیت
خواهد گرفت . و همچنین هرگاه از علم و دانش
و هنر نیز بهره داشته باشد البته در زبان و عقل
یکسالت طفل هم اثرهای بزرگ تواند بخشید .

بطوریکه در درجه پیش اشعار شد در ماکت های ما
بسی در اغلب ممالک مشرق زمین اسباب این کارها
ناچیز باید فراهم نیست . سهل است مادرهای
اولاد ما نیز که در درجه اولی تربیت کنندگان اولاد
خوبشان باید باشند هنوز از هزار یکی دارای مراتب
الکال نیستند .

چال چه باید کرد ؟ همین طورها باید تماشا کرده
و راضی باین حال نشایست و استمرار این مقام بست
در حق اخلاق و فرزندان خودمان بوده باشیم ؟
نی شخص خردمند و هوشیار و غیور هرگز بقا
و استمرار این حال را روا نماند . و البته بقدر
امکان بی چاره جوئی این کار خواهد برآمد .

حالا باید گذشته از آنکه بقدر امکان در این حال
حاضر که اسباب حصول تمامی مقصود موجود

نیست و صرف مساعی ممکنه را فردا باید بکار
بریم . دست بدست داده یک تدارک دائمی و عمومی
بجهت حصول این مقصد بزرگ به بینیم . یعنی آدمها
و تربیت کنندگان برای اطفال خودمان و اطفال تمامی
ملت و انبای وطن آماده سازیم .

بچه ها و اطفال مایه و اساس تربیت خودشان را
از مادر و دایه و مربیه های خانه در می گیرند بعلم
اینکه در عنوان سن که اول فصل تربیت است
در آغوش آنها بزرگ میشوند اگر بر سر هم هستند
باز غالباً انس تمام را الی قریب بدایه سالکی بامادر و دایه
دارند و مهربانی طبیعی مادر و لطیف مزاجی که
طبیعت اند و از اراست مقتضی است که امر تربیت
بآنها واگذار شود . بعلم اینکه تربیت مهربانی
بیشتر تاثیر میکند تا بجز عتف . نمی بینید هنگام
وقوع سختی در میان حضرت موسی با هارین برادرش
که در مقام بازخواست و اعتراض ریش او را
گرفته بود میگوید ؟ ای برادر من نکیر ریش
مراونه سر مرا ؟ حال آنکه ای برادر من با خود
بسر برادر من میتوانستی بگوئی . پس معلوم است
در طرف مادری یک شفقت و مهربانی مخصوصی
هست که برادر خود را بان رابطه مهربانی
مخواست بر خود مشفق و مهربان کند .
و الحاصل مسلماً اساس امر تربیت با والدین و مربیه ها
است .

در این صورت آیا تربیت دخترهای ملت ما همه نادان
باشند ؟ و از زوایای تربیت و هنر و ادب عاری
و بی باشند ؟

یقیناً جای نیست و خلاف عقل است . پس
اول چیزی که برای مادرهای اولاد
و فرزندان ملت ما لازم است . تربیت دخترها است
زیرا که تربیت آنها اساس و مایه تربیت جله اولاد
و فرزندان خواهد بود .

پس این اعتقاد قدمای ما که دخترها را نباید خط
و علم آموخت اعتقاد صحیح و درستی نتواند بود .
و از جمله سخنانی است که هیچ وزن و سنگینی برای
آنها تصور نتواند شد . اینها یکم قاعده عقل
و نقل در میان جهال اهلان شایع کرده و باها خودمان

هم در اوایل حال با کمال خلوص قلب این سخن را
تصدیق میکردیم . برخلاف حالا که انسان تصور
میکند و برای العین می بیند امر بکلی معکوس
و حالات مابین زمین و آسمان فرق بهم رسانیده است .
اگر تفسیر شود کلامهای فصیح و شعرهای بسیار
بلند و خطبه های طولانی و کتابهایی که در زمان
سعدت و بعد از آن چهار زوایات طهارت و چه
از نسوان و نبات مکررات اهل بیت اظهار و زنان
و دختران اصحاب و تابعین و غیرهم در مواقع معلومه
انشاد و بیان و تفسیر فرموده شده است . هوش
از سر آدمی می رود . نص اسلام می فرماید ؟ طلب
علم فریضه است . از برای هر مومن و مومنه ؟
عقل و خرد حکم میکند که این کار از ازم و اهم کارها
است . طبیعت امر می نماید باینکه دقیقه از پیش
بردن این مسلک مستقیم غفلت نباید کرد . پس
این قاعده معکوسه و منحوسه را که نباید دختران را
علم و خط آموخت آیا ما خدای بیخیز از نادانی تصور
توان کرد ؟ به بینید کار باین معنائی و عمده کی را
چطور منقلب کرده و در نظرها بعکس واقع
بجای آورده اند .

پس باید در امر تربیت دختران و تعلیم آنها از هر جهتی
زیادتر دقت کنیم مکتب های جداگانه برای آنها
قرار دهیم و همه همت خودمان را در انقظام حال آنها
مصرف داریم تا آنکه اساس تربیت را محکم و بنیان
ادب را مستحکم کرده باشیم .

در امر ازدواج هم کفوی را شرط کرده اند یعنی زن
و مرد باید مثل و مانند هم دیگر باشند . این
هم کفوی چه چیز است یعنی در مالنداری
و قصبری مانند هم دیگر باشند یکی بیکر زاده
و دیگری از کسبه نباشد ؟ اینها نیست بلکه
این هم کفوی در علم و معرفت و ادب و مانند آنها است
و در صورتیکه ما مجبور هستیم باینکه همه دخترهای
خودمان را حکما ندان و بی ادب و بی علم
و معرفت نگاه داریم این هم کفوی کی و کجا و چگونه
دست خواهد داد . از یکطرف میگوئیم باید علم را
از روز کهواره تا روز قبر بیاوریم و این همه تحریر
و ترغیب را در این مقام هم میکنیم . و از طرف دیگر
هم اساس این کار را بر هم میزنیم .

در حال امر تربیت دختران چند درجه از تربیت
بهم ان لازم تر است و اعتقاد اینکه نباید دختران را

علم و خط آموخت از خضشان جاهلان و نادانان
است و ما را است که لازمه همت و تعاون را در انقظام
بعل آورده اطفال و فرزندان خودمان را ذکر
و انما بدست دایه تربیت سیده فکر همت مجموعه ملت
را نمائیم . و آئینده و وطن را در نظرگاه خودمان
داشته کاری مناسب حال و وقت کرده باشیم . مانند
مردمان کوتاه فکر و کوتاهی غیرت نگوئیم که امر روز
کار ما بگذرد بادیگران مارا چه کار . و از فردا این
چه . زیرا که این سخن بسیار است و بی وزن است
فردا هم مال ماست فرزندان هم از ما است ما هم که
آنها هستیم سعادت حال آنها سعادت حال ما است بدینجهت
آنها بدینجهت خود ماهاست و مع ذلک قرض نه
و قرض همدیگر ماهاست که تاملتوانیم در این کار
غفلت نکنیم و آخر کار خودمان را از هر جهتی
ملاحظه نموده کار را از آترو پایان برسانیم .

اخبار تلگرافی

(فرانسه)

پار یس ۳ مارس

در باب تشکیل هیئت و کلا و تعیین و زرای دولتی
بعضی گفتگوها در میان بود . امید واری هست
بطور خوب نتیجه بخش شده کار تعیین و کلا فصل
یابد . امروز مسو (کازیمیر پریه) با جناب
مارشال ماکماهون ملاقات نمودند . اعضای مرکز
چپ از شورای تنظیمات امروز انجمنی کرده اند که
در باب هیئت و کلا و سایر مأمورین قرار در میان
خودشان بدهند .

(المان)

ورست (پای تخت ساکسونیا) ۳ مارس
در مجلس شورای ملی قرار دادند که از خطهای راه
آهن مملکت ساکسونیا خواه کلا و خواه بعضی
چیزی با بجز اتوری المان فروخته نشود .

مونخ (پای تخت باویرا) ۳ مارس

وزیر داخله در مجلس شورای ملی بیان کردند که
حکومت خیال ایضا ندارد در خصوص امر انتخابات
و شش یک نظامنامه تازه را تکلیف نماید .

(ایتالیا)

روما ۳ مارس

لدوفسکی قاردینال باینجا رسیدند . درحین ورود درموقف راه آهن از جانب بعض اشخاص کمال احترام و پشیرانی درحق قاردینال موی الیه بعمل آورده شد .

روسیه

پتربورگ ۳ مارس

اژان دیپلوماتیک دولت روسیه مقیم چته را دستور العمل از جانب دولت متبوعه خود داده شده است که هوا خواهان جنگ را باری نکند . و پرنس فرمطاغ را همراهی نماید که بتواند جنگجویان را آرام نماید . و نیز از جانب دولت مشارالیه به اژان موی الیه امر شده است بامارت فرمطاغ بیان نماید که اگر باعث جنگ بشود دولت روسیه دیگر جایی از فرمطاغ نخواهد کرد (یعنی درخصوص اجرای تلبیه و تادیب آنها که از جانب دولت علیه عثمانیه خواهد شد توسطی نخواهد نمود) . پرنس در جواب این اظهارات دولت روسیه همه قبول و اطاعت خود را بیان نمود .

امریک (یعنی یکنی دنیا)

واشنگتون ۳ مارس

مجلس شورای وکلای ملت وزیر جنگ را متهم کرده اند باینکه یکمأموریت را بیول فروخته است . و بدین جهت وزیر موی الیه را بمجلس محاکمه خواهند کشید .

(روز هواس)

اتریش - مجارستان

وین ۳ مارس

در پورسه فیات اسهام ترقی کرد .

علیا حضرت امپراتریش (زن امپراتور اوستریا) بامن رفتند که خواهر خود را ملاقات نمایند .

سندات روم ایلی بیست و پنج فلورین و هشتاد ساتیم است .

پشته ابضا

بستراوید می نویسد مسیو رودیج والی دالمالچیا بمأمورین ولایت خود امر قطعی داد که اهل شورش را ابدان نکند از آنجا بخارجائی داخل بشوند و اسلحه و تدارکات از برای اهل شورش از حدود بکدرانند .

(فرانسه)

پاریس ۳ مارس

اسهام عمومی ۱۹ غروش ۳۰ ساتیم است .

فیات اسهام روبه نزل است .

(پورتوگال)

لوزیس ۳ مارس

والیکری ادره بجناب دولت طائف پاشا والی سابق یانیه

وکالت نظارت جلیله عدلیه بجناب عطفو قناب واهان اقدی مستشار نظارت مشارالیه

معاونی دوم مدیری اوراق نظارت جلیله خارجیه بجناب جمال پیک ازخلفای اطلاق اوراق

محاسبی دائره ششم برفتناب عطا اقدی غیر سابق محاسبه توجیه واعطا فرموده شده است .

دیروز جناب عطفو قناب عاطف پیک بدولخانه جناب مستطاب الفخیم صدر اعظمی رفته ومدتی بابشان ملاقات نموده اند .

جناب دولتمآب جودت پاشا ناظر احکام عدلیه که چندی بود بصفت ادره و آن سمتا رفتی بودند برروز که شنبه بود تشریف برده اند .

جناب دوله الکبیر بمر بزرگ اعلیحضرت امپراتور روسیه که در سمت فرنگستان بودند اینروزها بآتن آمده اند و بعد از چندروز باسلامبول آمده وازراه دریایی سیاه بخالروسیه عزیمت خواهند کرد .

(بقیه از تعلیمات عمومی و لایات)

ماده دوازدهم وظیفه و مأموریت جمعیتهای مذکور اینست . کسانی که ضابطه ها گرفته و بمحکومت می آرند . سبب گرفتاری آنها را سوال کنند و بپرسند که آیا حرکتی از آنها صادر شده است که قانون باید بآنها جزا داده شود یا نه . هرگاه معلوم بشود علی نکرده اند که باعث نگاه داشتن واستنطاق و مجری بجزا دادن است فوراً از آنها ضامنی گرفته شده مرخص نمایند . و مختصر اینکه تکلیف آنها است که نکذارند بی جهت کسی حبس و نکام داشته بشود . و این جمعیتها هرروز روزنامه آنکونه اشخاص را که بمرکز ضابطه می آرند بمحکومت باید بدهند و بنمایند که آیا آورده شده و کدام یک از آنها مرخص و کدامین نگاه داشته شد .

ماده سیزدهم درخصوص فراغ و تفویض اراضی (۱) همه صنف و گروه تبعه شاهانه باید بدون فرق و توفیر منظور بشوند . خواه درخصوص زمینها و اراضی که در میان آحادناس فراغ و تفرغ می شود . و خواه جاهایی که محلول شده و تعلق بدولت دارد و یا اراضی بلاصاحب که فراغ و تفویض می شود درجه اینها صنوف تبعه بطوریکسان بدون استثناء طرف تفویض و فراغ توانند .

ماده چهاردهم بعض دستوراتها و تعلیمات موافق فلدادنیل نوشته خواهد شد که آن تعلیمات

(۱) فراغ و تفویض و اگذار کردن ملکی است بطورقطعی بدیگری بطور بیع یادیکر اطور انتقالات که فارغ کردن خوداست و تفویض نمودن بطرف مقابل .

شرح و تفسیر وظیفه های اصلاحیه والیه در آن فقرات خواهد بود که از جمله آن تعلیمات کیفیت تنظیم سندات املاک و دادن آنهاست بصاحبان آنها و تعلیمات درخصوص بدلات عسکریه و معاملات تحصیلیه . و ساختن راهها و مانند آنها از کارهایی که باعث آبادی و معموری مملکت است . و همچنین ترقی زراعت و اداره صنایع و معادن و اصلاح مالیات و رسومات داخلیه و مانند آنها که باید در همه این امور موافق تعلیمات مخصوصه رفتار شده و در اجرای آنها والیه با مآذون و در صورت عدم اجرا واستعمال کردن آنها برخلاف مقصود مسئول خواهند بود .

فصل ثالث

در بیان وظائف دائمیه والیه است

ماده پانزدهم اساس وظائف دائمیه عبارتست از اینکه والیه بعد از آنکه وظائف اصلاحیه را که در فصل اول ذکر شد اجرا کردند . همیشه بودن آخال و دوام جریان آنرا تأمین نمایند یعنی خاطر جمعی حاصل شود . که باین حال باقی بجاری خواهد بود .

ماده شانزدهم والیه همیشه مراقبت و نظارت خواهند کرد باینکه آیا مأمورین ولایتی که در سر هر نوع کار و خدمتی گذاشته شده اند از عهده وظیفه و خدمت خودشان برمی آیند یا نه . از این مأمورین آنهایی که بلا واسطه درمیت خودشان هستند هرگاه در ایفای وظیفه کوتاهی کنند و همینکه مخالف قانون و قاعده و تعلیمات حرکتی از آنها سرزند موافق قاعده و نظام مخصوص آنها تحقیقات لازم را بعمل آورده . آنهایی که عزل و تغییرشان محتاج باین گرفتاری از بایعالی نیست عزل و تغییر میدهند . و در ثانی سیاهی آنرا مینویسند . و کسانی که عزل آنها محتاج باستیذان است احوال آنها را بایعالی اظهار خواهند داشت . و گسائیکه بلا واسطه درمیت والی نبوده منسوب بیک نظارت و وزارت و اداره هستند همینکه حرکات نااهنجار آنها دیده شد بجهان نظارت وزارت که انساب دارند بیان خواهند نمود . و اگر والیه درخصوص تحقیقات حرکات مأمورین احوال و مسامحه بعمل بیاورند خودشان مسئول خواهند بود . و حکم این مسئولیت در حق کسانی که بلا واسطه در زیر امر والیه بوده و از ایشان دستورات عمل کارهای خودشانرا میکینند نیز علی قدر مراتبهم شامل خواهد بود .

ماده هفدهم والیه مآذون هستند که در امور ضابطه هر قسم اجراءات را بعمل بیاورند . فقط هرگاه بعض آثار و سلاماتی از ظهور کارهای فوق العاده مشاهده نمایند که باعث اختلال آسایش عمومی توانند آنوقت دست بکار تحقیق اسباب و مقدمات و تدابیر لازم در رفع آن زده و مطلب را بایعالی بیان و از روی دستور العمل بایعالی رفتار خواهند کرد . و همچنین متصرفان نیز در آنکونه حالات از والیه دستور العمل خواهند خواست . و اگر لازم باشد بحسب موقع و اقتضای کار یکسر بایعالی اشعار و اظهار خواهند نمود .

از نامه فرایه برسه ترجمه کرده شد

جناب دولتمآب راشد باخا ناظر خارجه بسفرای دولت علیه عثمانیه در نزد دول معصومه نوشته اند .

بایعالی

نظارت خارجه

اسلامبول فی ۱۳ فوریه ۱۸۷۶

جناب صغیر کبیر

بی اطلاع نیستید که جناب وزیر خارجه اتریش و مجارستان بهرامی نیست دول معظمه بعض اظهارات دوستانه را بایعالی بیان کردند . که نتیجه آن اظهارات بعض اصلاحات را حاوی بود که بدان جهت آسایش پوسنه و هرک هرجه زودتر حاصل گردد .

چندروز پیش جناب کونت زیمچی و جناب بارون ویزو و جناب جمال اغنائیف مال مر اسله را که جناب کونت اندراسی بتاریخ ۳۰ دسامبر بسفرای اتریش و مجارستان مقیم در پاریس و لندن و روما ارسال کرده بوده اند شفاها اظهار نمودند . جنابان سفرای فرانسه و انگلیس و ایتالیا بمن بیان کردند . که آنچه دولت اتریش و مجارستان در بابین اظهار کرده اند موافق با منظورات دول متبوعه سفرای مشارالیم است و تصدیق نموده اند اظهارات اشراف را بایعالی در یک ماه فوریه نمره ۲۷۰۳ بواسطه تفسیراتی بجا از این مراتب اطلاع داده این تکلیفات بشعور بررسی و دوستانه بجا آورده شد . است . و چون مر اسله من پوره که برای ما خوانده اند مستقیماً و بلا واسطه با نوشته نشد بود . لازم ندیدیم مندرجات آنرا بجا که تمام و بعض مطالب آنرا که جای تعریض داشت عنوان کرده اعتراض کنیم . لهذا بایعالی شما بجهت نامه از آنرا که خلاصه تکالیف و اظهارات جناب کونت اندراسی بود محل توجه داشته و پس از آنکه بدقت ملاحظه کرده شد معلوم گردید که منظور خبرخوانانه دول معظمه این است شورش و اختلال هرجه زودتر برداشته بشود و بنابرین بایعالی بخوش بختی مناسب دید که آنکونه مطالب خبرخوانانه دول مشارالیم را قبول نماید . بایعالی را هیچ کاری در مراتب خبرخواهی و صدق نیست دول معصومه جای شبهه نبوده است . و مقصود بایعالی جز این نبود که تبعه کراه خود را که ازجاده استقامت بیرون رفته اند براه بیاورد و آنها را مل اهل ایالات ستره رعایت کند و از اصلاحات و احساناتی که بموجب فرمان همایون گذر ۳۰ ماه دسامبر شرف صادر شد آنها را نیز بهره مند سازد .

چون اعلا حضرت پادشاهی نیک بختی صنوف تبعه خود را بدون ملاحظه فرق مذهب و ملت منظور دارند . و صرافت برای امور ملوکانه این بودی که علاوه بر اظهارات اصلاحیه کونت اندراسی که خردمندانه بیان آورده بود احسانات مندرجه در فرمان همایون را نیز بآنها اعطا فرمایند و تکالیف کونت اندراسی خالی در امر استقلال اعلا حضرت ایشان وارد نمی آورد . و این تکالیف ابضاح می کرد بعض بجلالت احیکام فرمان همایون را

این است که بتاریخ پانزده سنیه ملوکانه شرف احکام مواد مفصله در پوسنه و هرک جاری اصلاحات بدین قرار است

۱ آزادی مذهب بطول

۲ تغییر اجاره داری و

۳ اصلاح حال اهل ر

۴ ترتیب یک کومیسر

آن مسلم و نصف دیگر

اصلاحات باشند . و

اندراسی اظهار میکند

ولایت باید بشود ولایت

تدبیر مفار باصول مالیه

توجه اعلیحضرت پادش

پرووی ایشان اقتضا

جاهایی که از اختلال خر

فرماند و مسلطی از

صرف بشود که این

وسنه و هرک معین و

داده خواهد شد . و

امور ناقصه هرک و

گردید . این مصارف

آنها بموجب فرمان

مقرر است . بازدید و معا

حال جناب شما باید مر

منظورات بایعالی دان

که منظورات مذکور

اندراسی جهت مباحث

بالجمله بشما بیان می

شهریاری حکومت

اصلاحات مجری کرد

آورده خواهد شد که ب

نکرده .

جناب صغیر از شما خواه

وزیر خارجه .

بدهد .

درخصوص حال حاضر

ازوین بکارت (نوردو

از کازتهای برلین

دولتهای بزرگ طالب این

ایالات و اماکن شورش

کرد . و خصوصاً

که داوطلبان خارجی د

نشوند . و احوالی هر

خواهد کرد که اگر ترک

از امتیازات و اصلاحات

چنانچه در شورش و عص

وزعایت دولتهای اروپا

سند
فرای دولت
ه اند
سایه اتریش
مفصله بعض
کردند که
سایه بود
هرچه زودتر
بارون و تر
را که جناب
فرای اتریش
با ارسال کرده
سفرای فرانسه
که آنچه
بهار کرده اند
ای مشارالیم
ایشان را
بوسط
لاص دادند
نه چنانکه
بوره که برای
با نوشته
بجای که تمام
من داشت
با ابعالی تنها
واظهارات
چه داشته
شد معلوم
نظمه این است
اشته نشود
بد که آنکونه
قبول نماید
ای و صدق
و مقصود
را که از اجانه
نهارا حال اهل
و احسانهای
ماه دسامبر

این است که بنا بر پنج بازدهم ماه محرم ۱۲۹۳ اراده سنی ملوکانه شرف صدور یافته و مقرر فرمودند احکام مواد مفصله در ذیل در حق همه ولایتهای پسته و هرکس جاری بوده باشد که خلاصه آن اصلاحات بدین قرار است .

- ۱ آزادی مذهب بطور مطلق و کامل
- ۲ تغییر اجاره داری و التزام تحصیل اشراف و اعیان
- ۳ اصلاح حال اهل زراعت و برزکرها
- ۴ ترتیب يك كوميسیون دائمی که نصف اعضای آن مسلم و نصف دیگر غیر مسلم بوده و مأمور با اجرای اصلاحات باشند . ولی ماده پنجم که جناب کونت اندرانی اظهار میکند که لزوماً مداخل و واردات ولایت باید بخود ولایت صرف بشود چون این تدبیر مغایر با اصول مالیه باعالی است . فقط حسن توجه اعلیحضرت پادشاهی و مقصد عالی ملک پروری ایشان اقتضا نمود که در خصوص ساختن جاهایی که از اخلال خراب شده اراده سنی صادر فرمایند و مبلغی از مداخل ولایت برای این کار صرف بشود که این مبلغ از جانب مجلس اداره وسته و هرکس معین و بموجب اراده سنی اذن با اجرا داده خواهند شد . و این مبلغ بر آنچه پیشتر برای امور ناقصه هرکس و پسته مقرر بود افزوده خواهد گردید . این مصارف از جانب مجلسی که تشکیل آنها بموجب فرمان همایون مورخه ۱۲ دسامبر مقرر است . بازدید و معاینه خواهد کردید .

حال جناب شما باید مراتب را در داخل حدود منظورات باعالی دانسته باشید . و اعتقاد میکنم که منظورات مذکور به با مال تکالیف کونت اندرانی جهت مباینتی ندارد .

بالجمله بشما بیان می کنم که بموجب امر عالی حضرت شهر یاری حکومت سنی قرار داد همه این اصلاحات مجری گردد . و مراقبت لازمه بعمل آورده خواهد شد که بوجهی خلل در ارکان آن وارد نگردد .

جناب سفير از شما خواهش می کنم این کاغذ را برای وزیر خارجه ۰۰۰۰ بخوانند و يك سوادى هم بایشان بدهید . امضا راشد

در خصوص حال حاضر شورش هرکس و پسته ازوین بکارت (نوردویچه الکانه چانوخ) که از کازنهای برلین است نوشته اند .

دولتهای بزرگ طالب این هستند که آسایش و آرامی ایالات و اماکن شورش بهمت و نفوذ ایشان حاصل گردد . و خصوصاً دولت اتریش سعی می کند که داوطلبان خارجی داخل در میان اهل شورش نشوند . و باهالی هرکس و پسته سر میا حال خواهد کرد که اگر ترك سلاح بکنند تنها بفرستند از امتیازات و اصلاحات خواهند شد و اگر چنانچه در شورش و عصیان باقی باشند آنکس جایب و رعایت دولتهای اروپا از روی آنها برداشته خواهد

کردید اکنون وظیفه دول معظمه جز این نیست که مداخله بخوبی را در کار داشته و نگذارند شورش را از بعضی مرکزها قوت یابد . دولتهای اتریش و روسیه در خصوص تدابیری که باید در بفرار (۱) و چینه بکار برند متفق القول هستند . اگر پرنسهای صربستان و قرقطاغ نتوانند اهل خود شازرا از میان شورش پس بکشند . ازوین و بترورخ همراهی و تقویت بآنها خواهد شد که اهل را تأدیب نمایند . امیدوار هستیم که باین روش و حال امر شورش و اختلال در پسته و هرکس بکلی مرتفع و تمام آسوده می حاصل گردد .

(مقابله بچواب)

دوست خیر خواه ما لوانت هرا لد می نویسد بعضی از صاحبان آئونه و مطالعه کنندگان (اختر) بایشان اظهار کرده اند که در اختر از اخبار و حالات ایران تفصیلی نوشته نمی شود و اگر هم نگاشته شود بسیار کم است . با اینکه ما منتظریم که خبرهای مفصل از ایران و آنصفحات مشرق زمین بواسطه اختر بیا یسد .

(اختر)

اولاً از این يك خواهی لوانت هرا لد که اینگونه اطلاع را در ضمن نسخه های خود بیا خبر میدهد بسیار ممنون هستیم . و در آنچه خود او یاد بکران که با او راه داشته اند در باب اخبار ایران تفصیل فوق اظهار کرده اند . تا یکدرجه تصدیق می نمایم . لکن بجهت اینکه اولاً راهها و پسته های ایران چهارراه ارض ورم و چه از راه تقلیس باین خاک درست مربوط نشده و خصوصاً امر پسته در حال غیر منظمی است یعنی مقاله نامه میان اداره های پست خانه طرفین نیست اگر چه در داخله ایران پسته ها امروز خیلی نظم دارد لکن چه فایده باینطرف اتصال حاصل شده است و امیدواریم فراری در این باب بدهند . حتی خبر ورود نسخه های اولی اختر بطهران بواسطه عمر رات هنوز بیا نرسیده است . و تا نیا اخبار نویسه که در بعضی جاهای ایران قرار داده ایم از آنکه ایشان جواب نرسیده است . فصل زمستان هم از یکطرف مانع وصول این اخبار است و اول کار هم هست لهذا جهات معذور بودن اختر از تفصیل ننوشتن از اخبار ایران را البته بدین وسائط ملاحظه خواهند نمود . و امیدواری هست که بزودی همه این موانع رفع شده و اسباب رسیدن خبرها بطور مطلوب فراهم بیاید و چون اهل اهل اروپا خیلی مائل هستند بحالات ایران و آنصفحات اینقدر می توانیم که گاهی از اوضاع قدیم و حالیه ایران هم در ضمن روزنامه درج کنیم و واضح است حالات متعده و حوادث پویه ایران اینقدرها نخواهد بود که ستونهای روزنامه را پر کند کارهای ایران محدود است . و در این عصر روز بروز تمهید اسباب ترقیات می پردازند آتم تدریجی است کارهای (۱) بفرار مرقامارت صربستان و (چینه) مرقامارت قرقطاغ .

فوق العاده هم اینقدرها نمی شود . و در حال باز آنچه ممکن است خواهیم نوشت .

(اظهار تأسف)

مناسب است در اینجا از وضع رفتار بعضی ادبا و نیک خواهان علوم و معارف این پای تخت بزرگ در حق اختر بجملی اشعار کرده و اظهار افسوس خود را بیان نمایم .

این یکی معلوم است که زبان فارسی زبانی است که دولت علیه عثمانیه آنرا داخل در زبان معمول دولتی خود کرده و در همه مکتبها و مدارس آنرا معمول کرده اند . و تا این اواخر سلاطین عظام عثمانی شعرهای فارسی داشتند و دیوانهای فارسی از ایشان در میان است . و حقیقه جز اعظم زبان ترکی بعد از عربی فارسی است .

و علاوه بر اینها غیر از ایران زبان فارسی در میان مسلمانان هندوستان و افغانستان و صفحات کردستان و افغانستان معمول و متداول الاستعمال است خصوصاً سلیمانیه و آنجنبا که مصرف فارسی زبان هستند صاحب امتیاز اختر تصور میکرد که بجهت بنای این روزنامه مظهر الثقافت بسیار بزرگی از جانب باعالی خواهد شد و غیر از وکلای فحام و معتبرین رجال کرام نسخه های بسیار بقراری که از جانب وزارت جلیله خارجه دولت علیه با کمال میل و التفات و عده فرموده بودند برای مکتبها آئونه خواهند شد و باعث این خواهد گردید که کاربان روزنامه روز بروز رونق گرفته و هم بک واسطه امتزاج و ایتلاف و زیادتی مناسبات در میان ملل شرقیه خواهد گردید . و امید های بسیار مهم و معتاد در ضمن این تصورات بنظر می آمد .

۱۰ اکنون گذشته از چند نفر از مجتربین وکلای فحام و رجال اعززه که بهمین فرستادن نسخه های معدودی خدمت ایشان اکتفا شده است بعضی اشخاص یعنی از کسانی که داخل هیئت وکلا هستند و خودشان هم از فارسی بی بهره نیستند یا قبول نکردند و بعضی بعد از گرفتن پست و سینه بک مجبیه یا کم و زیاد بول هر نسخه را فرستاده جواب دادند که دیگر برای ما فرستاده نشود و عجب این است که از بعضی مأمورین گفته بودند . ما خیال میکردیم وقت و بی پول برای ما فرستاده می شود حال که باقیمت است لازم نیست . و بعضی هم با وجود اینکه سی نسخه با پسته شهر خدمت ایشان ارسال شده بهمین جواب بآنها که دیگر نفرستند اکتفا فرموده اند .

حقیقه جای افسوس است و مقصود از این مطلب شکایت از حضرات اشخاص مشارالیم نیست از وضع کار باید تاثر و تأسف شد باین عطار و کلستان اطفال را فارسی نمی آموزد . قواعد فارسی و دستور خطها فایده عمده برای آنها نمیتواند بدهد بلکه باز آنها روزنامه و وقایع بومی میتوانند بسهولت در یاد آنها داشته باشد . و چون نیت ما چنانکه در نمره اول واضعاً بیان کردیم خالص و عقیدت ماصداق است لهذا این مطلب را هم خالصانه معروض نظر کاه دقایق شناسان حضرات

اولیای امور داشته . در حال امید واره استیم اساس اینگونه حالات و مقالات بهمت پاك از میان برداشته شود و بزبان برای در ضمن اوراق اخبار نوشتن را لازم نمیدانیم .

از بخر جده

از واپورهای که در آن بذرات کار میکنند واپوری (جواد) نام در هنگام برکتش حجاج بجه آمده و جوی از حجاج ایران و مسقط و حضرموت و بصره و جاهای دیگر را گرفته در بیستم ماه ذیحجه الحرام ۱۲۹۲ از بندر جده حرکت نموده است و همان شب دوساعت بصبح مانده در مقابل جزیره (لیت) واپور مذکور بسنگ زده و شکست شده است . پنج نفر ایرانی بقایق واپور سوار شده و در رفته اند پنج روز روی آب بوده اند که چهار نفر از آنها در آن بین تلف شده و یک نفر را یکی از قایقهای بزرگ آنصفحات رسیده و بکنار میا رد آنجا شتری گریه کرده بجه آمده است . و شخص دیگر باز عباده نام بوشهری در روی تخته باز چند روز روی دریا مانده بعد قایق بزرگی رسیده او را هم بکنار رسانیده و بجه آمده است و جوی هم در (لیت) بیرون آمده بوده اند . و غیر از این تفصیلی از واپور من یور در میان نبوده استدر که از جانب حکومت قایقهای متعدد و نان و آب فرستاده اند که هر چه پیدا کنند بیا رند و خبر واپور را معلوم کنند . و چون ایرانی در آن واپور زیاده بوده است از جانب کار پرداز ایران مقیم جده هم اقدامات لازمه بعمل آمده . خود نیز ماموری فرستاده است در ثانی اگر تفصیلی از این بیشتر معلوم شود نگاشته خواهد شد .

(کازت اینوالیدروس) از روی تلگراف بخارا میفرسند .

که اهل (چارباوشان) در بخارا شورش کرده تدوی ترسند در محرقند هم اخلال ظاهر گردد . عا کر روسیه که در چارباوشان بوده اند از طرف اهل شکست خورده و ناچار فرار کرده اند . سردار صا کر مرقومه از ترکستان کومک طلب کرد . و فرقه عسکریه جنرال (یامیوویچ) که بسمت خوفند حرکت کرده بود ناچار شد بسمت بخارا برگردد . و با آنها هم رسیده و در زد و خوردی که او را باهالی واقع کرده است غالب آمد . (هنوز دنباله این کارها باین زود بیا گرفته نخواهد شد و خبر نیلی آبی برد)

حالا قدری بنظر غریب می آید کاینها چه طور از
سامض فحمی بیرون می آید . و چگونه میشود
از یک ماده کالولا قابل خوردن نیست و بدنهان
نمیتوان گرفت اینهمه میوهها و نباتات کجرا، اعظم
ما کولات ما هستند حاصل بشود . حالا این یکی را
هم باید دانست درمیان همین ما کولات یومیّه
ماقصت بسیاری ازفحم یعنی زغال موجوداست
چنانکه اگر یک امروود یا یکی را میان آتش و خا کستر
کرم گذاشته بیزیم و حرارتش قدری بیشتر شده
وزیاتر در آنجا بماند آن میوه زغال میشود ملک بارچه
نان را که روی آتش بکسداریم قدری آتش نزدیکتر
و تندتر باشد باز ملک زغال می شود پس همچنانکه
درمیان امروود زغال هست درمیان کند می کاژ
آن نان می بیزیم هم زغال موجود است و مع
ذلک زیاد بودن زغال را توانیم فهمید باین معنی
که اگر در عمل مذکور مداومت غائب قرار کار معلوم
شده و خواهیم دید که زغال حاصل از امروود و نان
خیلی سبکتر از خود زغال و امروود مذکور میماند
اگرچه حجم و بزرگی بفرار سابق بوده باشد . حالا که
وزن زغال از وزن نان کمتر است این یکی بکار رفت ؟
واضح است این نقصان و یکی که در نان یا امروود
حاصل شد بجهت اینست که این نان غیر از فحم اجسام
دیگر نیز داشت که شدت حرارت آن اجسام را طرد
و بیرون کرد و آنها بطور دشان و دود از میان نان
و امروود رفتند و در واقع دشان مذکور بطوریکه
میدانیم دوجنس کاژ را شامل است یکی مولدالموضه
و دیگری آژوت ولی غیر از این دوجنس یکجز سبی را
نیز دارد که آرا (مولدالماء) گویند که در این خصوص
درآینده مفصلا سخن خواهیم گفت .

(باز هست)

ۛ بورسہ ۛ

غسله	۲۰	شباط روی
هم عمومی	۲۲	غروش
	۰۲	بالو
		فرانق
تفراس	۱۸۶۳	۱۳۴
	۱۸۶۵	۱۳۵
	۱۸۶۹	۱۴۰
	۱۸۷۲	۰۳۸
	۱۸۷۳	۱۱۷

سائیم	فرائق	
۲۵	۵۷	سندات راه آهن روم ابلی
فروش	لبرای عثمانی	
۱۶	۰۳	سوسنه جزال
۳۵	۰۲	شرکت عثمانیه
۳۵	۰۳	اعتبار عمومی
۵۰	۱	تراوای
	کمیال	
۰۰	۱۱۱	لندن ۳ ماهه بهر لبرای انگلیس
۷۰	۲۲	فرائق سائیم
		فیئات مسکوکات لبرای عثمانی
		از قرار صد فروش
پاره	فروش	
۰۰	۱۱۱	لبرای انگلیس
۲۸	۰۸۸	لبرای فرانسه
۳۰	۰۸۹	امپریال
۱۴	۰۵۱	کر میجه
۰۰	۱۷	روبل (منات) نقره
۰۵	۱۴	منات کاغذی
۱۶	۱۰۲	مجیدیه
۲۵	۱۰۵	بشاک
۰۵	۱۰۷	مئالک
۲۰	۱۳۶	پول سباه

ظاہر

﴿ اعلانات ﴾

رسالة (فوائد) نام عربی عبارت . تألیف شیخ
عظیم الشان الطاع البهران متیم ناموس دهر مروج
حکمت حقہ مولانا الشیخ احمد الاحسانی اجلہ
شاہ . کہ مفتاح مطالب حکمت الہیہ و باکال
اختصار دارای معانی بسیار بلند و جامع آثار
و اطوار علم مبدأ و معاد است . و در چند سال
پیش برخصت و اجازہ نظارت جلیلہ معارف .
طبع و تمثیل شدہ است . در مغازہ کتاب فروشی
بزرگ در زیر مسافر خانہ عسکر کہ از قرار نسخہ
(۱) حارک محمدیہ سفید فروختہ میشود .

مسیبوم دیوسفوریدس نام طبیب در بالای
اوزون چارسو در نزدیکی خان اکندی در اجزاخانه
ارکول نومه (۳۳۳) روزهای شب و چهارشنبه
از ساعت پنجالی هفت برآوردای و معالجه ناخوشهائی
که رجوع کند حاضر است . و مجانا آنها را
قبول خواهد کرد .

طبيب مومى اليه متعهد مى شود . كه همه اقسام
ناخوشى بواسطه برسانهولت و تداوى
حكيمانه معالجه نمايد . و همچنين در ناخوشى معده بزر
مهارت تمام خود را ابراز خواهد كرد . و بجهت
مرضى اى مزوره حى اختراع و ترتيب كرده است
كه محل فروش آنها اجزاخانه مذكور فوق است .
و دستورالعمل استعمال جها در ورقه مخصوصه
چاپ شده در جوف قوطبهاى آنهاست . قيمت

بلقوطلی نیم مجیدیه است . در هر کدام از آن
ورقه ها وقوطبها امضای طبیب مومی الیه نباشد
ساخته وقلب است بهمین جهت دقت لازم دارد .
ش . د . پ

حریت دوازده بند جناب سعادت مآب کالم باشا
میلوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهت
تمرید ازان خامس آگ عا شهید کربلا روحی له الفدا
و علیه الصلوة و التثانی اثری است نوین و واسطه است
برای تجدید آیین آموانین بانضمام قصیده غزای مدحیه
در حق حضرت شاه ولایت انشاء فرموده اند
اینروزها طبع شده و در دکان جلیل انرا در چندین طاش
و حاجی حسن آغاز باغچه قومی فروخته می شود .

(خرابیت)

ممثل باتوان قصاب و ترکیات و ترجعات و تسدسات
و قطعات و رباعیات و غزلیات و ابیات در چهار زبان
یعنی ترکی و جغتایی و فارسی و عربی که کز به ادبای
روم و شاعر مشهور و معلوم جناب ضیاء افندی
از آثار و جمع و اسلاف و معاصرین انتخاب در سه جلد
درج کرده بود در دکان حاجی حسن افندی در چارسوی
صفافان و در دکان حاجی حسن انانیا کو فروش
در باغچه قوسی هجلدی ب قیمت معین فروش میشود .

(۴) محل فروش اخترا

- دکان جلیل اغا کتاب فروش در جنوبی طاش
- دکان حاجی حسن اغا کتاب فروش در باغچه قیوسی
- دکان نفیسا کو فروش در اقصای نزدیک نیش طولومه
- معازة کتاب فرمشی بزرگدور و مسافر خانه عسکری
- در دکان های فروشی دم در خان والده

﴿ کتاب مستطاب ﴾

(میزان الموازين فی امر الدین)

که در چند سال پیش از جانب یکی از ازمایندگان سفارت
سئیه ایران در خصوص محاکمه ایشان مختلفه ورد
بر رساله میزان الحاق نام پروستانی تألیف و در مطبعه
طاهره مطبع شده است. در غرض کتاب فروشی در تحت
مناظر خانه عسکری در یک مجیدیه سفید فروش
میشود.

دردارمخانه (اختر) هر نوع اوراق که بزبان فارسی و عربی و السان و فرانسه و انگلیس و روسی و ایتالیایی و اسپانیولی باشد بتری و آزری بزیبائی مذکوره ترجمه و هم نوشتن بعض اوراق بزیبائی مذکوره قبول میشود .

(مخاطره لی اورمان)

خود

(قالار حیدودلری)

نام رسالہ: تبارو بزبان ترکی از جانب ملترم آن اغوپ

افتدیی ماطوسیان طبع شده در ارافه سر پل و جیاعان
دیگر فروخته می شود .
رساله مذکوره در نهایت سلامت و شایان مطالعه
نوشته شده . مرئی اخلاق و احوال انسانها
توالدود .

رسالة بارة ظفر دار بفتح اسلامبول المبدأ بآثار
وصاف که اثر خاسته یکی از ادبی مشهور است درد کان
هر کتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

بک باب خانه در اسکندار در محله خوالدین در فائق
فاطری ذرغه ۱۶ فروش خواهد شد خانه مذکور
در حرم و سلامی چهارده اطاق و یک طویله و چهار
چالاب یکی شیرین و سه دیگر تلخ و بقدر هزار
و هفتصد ذرع زمین بنا و بقیه دارد هر کس طالب
باشد محضه آخرت را بجماعت خانه .

هرگونه کتب و رسائل و اوراق چه بلیوغراف
و چه به بنیوغراف یعنی باستفاده از
درمطبعه (اخترا) در کمال خوبی و امتیاز
و بقیعت و بهای مناسب و بطور مطلوب و موافق
سلیقه تمام کرده میشود و همچنین هرگونه اوراق
و اسناد برنگهای مختلف و خطوط متنوعه و نیز
درسمای کراور و قریون و کلات و بیت فارسی
و ترکی و فرانسوی و دفتر تجارت و هر نوع اوراق
درسمای گاه از جانب اداره های رسمی و دولتی امر
و سپارش داده میشود در نهایت امتیاز و خوبی
طبع شده باعث خشنودی خوانندگان ساراشهای
مذکور از هر جهتی خواهد گردید . و سنگهای
بلیوغراف همه جور بزرگ و کوچک بقیعت مناسب
جهت فروش در اداره طبعه موجود است .

کتاب گلستان افصح الشعر! شیخ سعدی شیرازی
رحمة الله علیه رحمه واسعه کنانی است که در قلمی
مشرق زمین در نزد عوام اهل لسان و اصحاب ذوق
نخبر مسلم و مقبول است و سزاوار بود که همپایان
نخسته مطبوعه طابع بطور بسیار خوب و طرز
مرغوب باجمه شده یادکاری برای طالبان آن باشد
و مدتی بود که این معنی در نظر بود ولی اسباب این
مقصود حاضر نبود تا آنکه در سال گذشته
از اتفاقات حسنه عاجلیناب مرزا آقا الملک بصادق
آقا که از مشاهیر خطاطان ایران است بدر سعادت
تشریف آورده و بحسب خواهش دوستان قبول
نمودند که نسخه مذکور را بنویسند لهذا نسخه
مذکور در یکال نقاشت و خوبی باجمه شده بود
و چون مقصود اصلی خدمتی بمعارف بود بعد از
فروخته شدن مقدار کافی ازان از قیمتش تنزیل
شده اکنون نسخه های آن در مغازه کتاب
فروشی در زیر مسافرخانه عسکریه بایزید
و در آصفیای قرب یشل طاولوما در دکان تبا کو
فروش دردد کنهای جلیل اغا در جنبه ملای و حسن اغا
در باغچه قیومی جلدی از آزار بیست فروش
اغما فروش میشود .

مطبعه وادارد خانه
خسرویه است

مکتوبی که برای درج
شده و طبع نشود به
مکتوبی که اجرت
است از جانب ا

این کازت از

آزا

می بینم درجله قانونا
دیگر فصلی در این باب
رای خود را بدون هیچ
وزی با زادی بیان نمائ
اعتنا و اهتمام دارند که
دولتی و مملکتی را
مکر در اینکه همین
در کارها جاری نمایند

در دول متدنه این مع
واسطی را که برای
اند تا توانسته اند
معلوم است درجات
بدرجه مطلوبه نرسیده
آزادی که در ملک و
بآزادی که در دیگر ملک
هم واضح است وجهان
که حالاعنوان مخفی
بر این جهات نقصان این
بر حسب موقع و اهل و
بطور طبیعی است و

لکن این یکی را باید دانست
و اعتدال حقیقه یا عامی
را سبب انتظام عالمی
ملاحظه باید کرد و فو
لایتهای آن که تمدن آن در
که تعلیم و دستور
شود که نوشته شده
آزادی افکار حتی
اند که اگر یکی از اها
و تعدی در حق خود
حال خود را بر مرکز دول
از شبهه های آزادی
اهالی حر و آزاد
جزء نیستند که هر طو
باشد .

بعد از آنکه این معنی
و وطنی عمومیت حاصل